

պրեգու եւ եւ նիշնակոչ ապահովետոթիւնները կարգը, որոնք պատի պատի բռնապետոթիւններ, ամէն տեղը ըստ համայնք խուզդոտն է ըլլացին յառաջդիմական շարժման։ Երջապես այդ գործուն այլ վախճանը եկաւ, որ ատեն մարդկային իմացականաւութիւնը ամէն տեղ նորակերպ ուղղողմանը սփառ առաջնանու Ալլամիջնին, սգաւոր խոնաւ դիշերը մը յետոյ վայլաշինտ առաւուու մը կը դմանի Հնականասահմանը դարձ Անսեակիցից արեւ եւ լքն մինչեւ Նարսինեան զանակ գնալով գարերը քաղաքակրթութեանց հետ կը փոխանակէին իրենց Աստիւն Հետովացից, նոր Փիւնիկ-ներ, Դորունու մը կու տային անիշ հեր, որ ովենաւ անծանօթ անհաւութեանց մէջ Խիստիկելով կ'երթար գոտնեց նոր աշխարհը; կամ լաւ եւ աշխարհին փրած կ'եւը, թիր նախապատմական քաղաքակրթութեամիններով. հաւ թէրթարըս, հան Զամեթ, անդին Պրաչիօ, գահընկէց կ'ընէմին լատինական ծթառած մէղուն (ցայն վայր միակ լեզու գոյց) ևս յամէթ անհասանելի սողաշառ փոթեւամբ եւեկերնաշնորհ շարտդրութեամբ կը ստեղծ էնին արդի Խոտլեթընը՝ առարկայ տիեզերական հրացանը. Վլրջապէս երբ զարթումը շարժումը ընդհանուր էր անպէտ եւ յիմար Կուններէ ձանձրացած խալիք մէջ, ամէն անկինն նոր անակինաց մը նոր ցնցուց առաջ կը թէրեր, այսօն տիեզերաց շարժման օրէնքները, վազա սպազութեան գիւղը, միւս որ ընագիտական կամ մամթէմանթիւնական այշեւոյ խնդրոց լուծումն եւն եւ ատիպէցին զմարդիկ յինքեան մնդրացաւնաց եւ ըմբնելը թէ մարդկութեան պատասկը անսառուններուննէն առգրեբ է:

Կապացի քաղաքներին գրաւմամբ անհի հերացած քիշնանգիր դիտուկը, ուստամեսկանց և արտօնութեագիւղ յիտարիս ապաստանելով եւ այդ նորեաւոնդ շարժման վրայ բարդերով թրենց նոր եւ հին ծառօթառթիւնները, նոր անոր զժեր տաւալ քերին, որը սկսան վերածնել, աեղագիսին եւ յեղագիսին:

Եւ արդ գալով արուեստից վերածնու-
թեան՝ այց տեղի ունեցաւ հնոյն եպուրից, յար
քառաօակինոթ Թափանայի մէջ է

1. Հեն յունաց նկարը լուսն մասին գրած
ատեն՝ առիթ ունեցաց ըստ թէ նկարը օսթիւն
եւ արձանագործութիւն միեւնոյն ընթացքով
կ'իրեան եւ իրենց թէ անփան եւ թէ ծաղկում
մէջ՝ այս երկու քսոր արաւետաները անբաժան
են եւ նշնչ պատմման ունենին Անոր համար Ա-

բանութեան դարերու Նկարչութեան մասին
Եռ չի գրած ստիպուած իմ քանի մը Համա-
ռուս սեղեկաթեամբ անուանց եւ իրաց Հան-
դոյց մը Կապէլ անցեալին եւ ապահովին Նկար-
չութեան մը :

Ὥ^ητασσαν^ηνε^ρρο^ρ τ^ηριμ^η φ^ερο^ρην^η ή^πισταν^η
μ^ηξ^η ε^η ή^ρρε^η απ^ηω^ρην^η αν^ητ^ηω^ρ (Ν^ηη^ρε^ηλ^ηο^η αν^ηταν^ηη^ρ)
αρ^ηπε^ηνα^ητα^ηξ^η (Dedalus alter) αρ^ηδα^ηνα^ηφ^ηρ^η δ^ηρ,
απ^ηω^ρην^η ε^η ή^ρα^ηλ^ηε^η γ^ηα^ηρη^η φ^ηρ^η δ^ηρ^ηω^ηδ^η ε^η
λ^ητα^ηνα^ημ^ηε^η ε^η α^ηπ^ηλ^ηα^ηθ^ηα^ηω^ηδ^η φ^ηρ^ηα^ηπ^ηρ^ηώ^ηα^ην^η
αρ^ηπε^ηνα^ηθ^η λ^ηα^ημ^ην^ηρ^ηξ^η ε^η π^ηρ^ηε^ηλ^ηα^ητ^ηα^ην^η
δ^ηρ^ηε^ηλ^ηα^ητ^ηα^ην^ηρ^ηα^ηρ^η γ^ηα^ηπ^η ε^η ή^ρη^ρ ε^η ή^ρρ^η ε^η α^ηπ^η
α^ηπ^ηλ^ηα^ηθ^ηα^ηω^ηδ^η φ^ηρ^ηα^ηπ^ηρ^ηώ^ηα^ην^η δ^ηρ^η μ^ηη^ρα^ηπ^ηρ^ηώ^ηα^ην^η
δ^ηρ^η μ^ηη^ρα^ηπ^ηρ^ηώ^ηα^ην^η δ^ηρ^η μ^ηη^ρα^ηπ^ηρ^ηώ^ηα^ην^η

2ի գիտցուկը թէ Անզէլմօ հետեւող ու-
նեածն է, կամ ուր եւ ի՞նչափ յաջող :

գեղարված ստորից պատճենիկից առանց երկան բարակի, չեփ դոս հիջացից կը մկնին, որ օր մը Հին գերեզմանաքարի մը վրայի խորպանդակիները ուշի ուշով զննած ատեննը տեսնելով անսնց բնատիպ շնորհալիութիւն, ոյնքան յափշտական կուել է որ մաքր դրան է Հիներուն այդ գործը իրեն ատանորդ բռնել եւ անոնց սողութեամբ իրական գեղեցիկն ի ինդիր գնալ: — Եւ իդու լա յաջողութ է մեծապէս! Եւ իդր նոր ուղղութիւնն նախ իր շիփամնիք որդուցն սովորութեամբ ապա իւր աշկերտնին Ալանցօքին, որոնք ապա կարգաւ Հաջործել են Արէնացի Ակօսմինո եւ Անեօօ եղաբար, ասոնք ալ իրենց կարգին տա ներլի այդ նոր աղջութիւնն քաղդքէ քաղաք ահա քիչ ատենի մէջ նայիք Թռապանայի բուշաց գիմաւոր քաղպաց մէջ սկսաւ օր քան զօր առաւել կատարիլաքործեալ արձանագործութիւն մը ժամանակին արտեստագիտաց բազմութեամբ մէջ ամենանշանաւորներն են (Շնորհան կարգաւա) Եազօպո տէկու բարեւոչ որոնց գլուխ ի գոյն և Լուգայի մայր Եկեղեցւոյ աւանդասանն մէջ զի գամբանց (Մաքր չէ թէ զոյ կը պարփակէ ապա Սիէնայի Բիացցա տէլ Գամբո Կոչուա Հռապարակի վրայի արդիւրին արձաներ:

Θεωρηγόνα από την οποία προέρχεται η θεωρηγόνη στην Ελλάδα.

1. Ήτα αγράπονται οι θεούς της Αργολίδος μέχρι την παρασκευή της ημέρας της Καθαρίσματος της Αργολίδος, στην οποία οι θεοί της Αργολίδος επιστρέφουν στην Αργολίδα.

քարանդահինքնեւ: Վաղարիկ կը պատմէ թէ
շինաժիւան համար քարոզապեսու թիւնը մից
բացած էր և Կորէնց-լիպէրթի գեռ գ
տարեկան էր երբ մրցման մաս: Պուտնելի
եւ Տօնալէլլիք պէս վարպետաց հետ: Հրա
յանձնեց եւ այլքան ջախճախիչ էր իր գեռ
զանցածիւն որ նշյան իսկ ասիցեանները խոս
վանեցան զայն: Նշյան վաշունի դարձեալ կ
թէ կիպէրթի 40 տարի աշխատանցաւ այդ շ
ներուն իսկական կազմադրները շնչերուն փ
լու, քանիզմէրթ, եւ ապա ձուլելու համար
պարուն գործեն ամէնքն այ մին բռու:

ող պատմիք թէ Տիգել ըսմէլո այդ գներուն վրաց այնքան հրացած է, որ օր մը բագանակի է։ Այս գոճերը արքայութեան դաշտ ըստարու արժանի էին։

ԵՐԵ ՄԻՔԵԼ ԱՆՏԵՂԾ է այս Խոպքը ը
կրնանք ալ Պապանին Հետ ըսել "աշխարհիս
մննեն գեղեցիկի գործն է այս գլուխ գործոքն:

Յետոյ կու զան Տամաթէլլա, հայր մեր ամենակարից արձանադրութեան¹, առաջ Լուս աշխարհ ուր ի միջ այլոց արտադրել է, ամանանենքն առաջին հերթակող, փառ արձան ներ Վիտուատազատ (émaille) եւ գեղուա բայիսին շորջ դար մը առաջ ապրած է Տ գործերէն քանի մը հատ կը գտնուին Լու

թանձարանին մէջ որոց մէջ Յ. Ալեքսանդրին
մը կայ, ոչ ասքողովին կիտուածեալ. Եւ որ
վարպետն - Հաւանականաբար առ կիտուածեն
լու մասին ըրած փոքրերո. Ժամանակին մասցած
կոտր մէկ: Յետայ կըր յատակի մը վարու, պիտի
մը ձեռավ, խորարանտակ՝ Աստուածածին մը
Յթուած անհանգ բոլով ծերպագիր եւ Տրչաշակ եւ
վարպետնք: Ես յս կոտր ալ անփատոր Քայլ
նցին թանգարանին մէջ կըս Աստուածին պի
Յթուած անհանգ, բարձրաբանետափ, յվայ կ Խոյն
ցիկ, Նկարեն եւ կիտուածտառ, կատարեալ-
րան մ'որ Յուպետնացի վարպետին անուան հետ
կը կըս կիտուածի վերագրւութիւն վասըը: Երկու
խօսք ալ Սունոօվինին մասին: Եկէ կործեն Հոնուց
պապը, միւս կոզեն Աննատիին գոտեսարու, մեռու-
ք է ձեռու կը յաթշասկին այս ևեճուածանդար-
արու հանաւածու արձանագործ որ ունեա: Խոյն
յաջող Ճարտարարութիւն կը հանեա: Մանուօվին առ
մէնուն ամեն տեղ կը հանեմք: այսոյ Հունու,
վաղը Ուննետիի, միւս օրը Ֆիգունցա, որ մ'ոց
Ֆերրարա, յետոյ Պոլոնիա, անդապատ աշխանակ
եւ գոհացուցել է զամենաթին յամենաթի:

Ներ գործերէն անօած եմ նախ ի շատը
Սանթա Տառիս տէլ Փափոխ եկեղեցւոյ մէջ
զբա մը դամբաններ պահելին յետո ի պահ
բնաց մկրտարանի արեւելքան դռան վկայ կիրան
տուո մկրտարմին մը ի Յովհաննէ: Ապա ի պահ
նեասի Եւ Պարիսու մէջ չորս աւետարանի ներա
պահնձի արձանները Եւ Նոյն եկեղեցւոյ աւետարա
նան դռառը որ կը գալու Մայր Խորանին կրու
նակը Եւ որոն համար կ'օժնն թէ Անտառն գուն
թուաց (իւր միւս անոնց) 80 տարի աշխատանի
եւ Այս դուռը զարգարող գեղեկոր մէջ Սան
տավինո ներ զինըը պատկերացած է աս իւր
երկու քարեկմանց աս թիցիսանի Եւ Եռեկինօնի
մէջ տեղ:

የጊዜ ተከራካሪ ቅዱስ የሚከተሉ ምንም ወቅት የሚከተሉበት ነው
በመሆኑ ሁሉም ተከራካሪ ይችላል እና ተከራካሪ የሚከተሉ ምንም ወቅት
ቀርቡ ተከራካሪ ይችላል፡፡ የሚከተሉ ምንም ወቅት የሚከተሉ
በመሆኑ ሁሉም ተከራካሪ ይችላል፡፡ የሚከተሉ ምንም ወቅት

Յայք երիար պիտի ըլլար եթէ վնարդու
թռաէի եւ պատմէի Արքածնութեան այց դարձն
գեռ միւս եւ մեծ արքաւուստագիսաց մասնի, ու
ողբաշխեալ Խաղամակս արքանագործութեան
պատմութիւնն ընկել չեք, որիշ արքի կը թու-
ժաւ պատմէ Միհրէ Աննէրի, Անաֆաւէլի,
Պաէսէմու Թառու Աննէօփ, Անափէս-Աննէօփ քիզօք
եւ այլ մեծ արքանագործներու մասնի, որոնք
ապրեցան 1350-ու մինչեւ 1500-ին միասնական

60/13/14

Այս ժմանակամիջոցներում թուրքանական արձ
ձևագործութիւնն այլքան ծաղկեցաւ, արուես-
տակ է տոք այլքան բաղկացած եւ մեծ դործեր
արդարեցին որ խալից բոլոր մրւուն նահանգ-
ների պահան կամ չեմ գիտեմ ողակի կամ թուր-
քանացի Գարանեները իրենց քով հռաւիրել:
Այս պահ փոխագագաթ քաշման ատեն է երբ
միտքերը Հաղորդակցութեան արդինքը կը սկսի
առաջ զալ մանաւներ Հիւսիսի Կահանը առ մէջ:
Մէկ կողմէն Լուսպարտիացի եւ Ռուսնացիցի առ-
րուեստադիւսաց երամեներ գեւի ի Վենետիկ գնաւ-
ցին եւ հնա արտագրեցին պյուրան հմայք որ
մինչեւ ցայսօր Լակունայի Դիմիտրական հայելոցն
մէջ՝ նիկ իւր գեղջոն վրայ զմայլած կոսի մը
պէս կ'անդրագանան յամէն սպանելի շորհ-
քով: — Միւս կողմէն բնիկ Թուրքանացի եւ
ամենանահան գարպաները Հունու եւ մինչեւ Կառ-
քիլ Իններու չմնեցն Ա. Պետրոսի պէս և
Կառնակեր, Մովսէսինին իւ Քեմայիշին պէս արձան-
ներ եւ կարճառաւ, բազմութիւնն մը ամսանանդի
մէծաց ործութեան եւ գենաց ործութեանց:

Այսպէս Հիմուած իմ համոզնին վայ,
այս է թէ Նկարչութիւն եւ արձանագործու-
թիւն միշտ միեւնոյն ասամբնի քարտացում
առնի, կը հետեւցընեմ թէ երբ որ արձանա-
գործութիւն այդ մէկ երկու դարու շրջանին մէջ
այնքան ծաղկեցաւ, անոր քըր Նկարչութիւնն
այ բնակ ետ շնչմաց, պարզապես երկու արժենաւ
ներուն քերականութիւնն ը գտնութիւնը ըլլա-
րուն համար - Վարչուրի, մեծ արևելագույշ
Նկարու, աննման քննադաս արուեստաց եւ գործ
արուեստագէտներու կնանագրութեան, կը ըստ
իւր ծանօթագրութեանց մէջ անեց մը. «Եւր
որ (ակնարինը միջն դարու թաւարին եւ
տէ էս ժամանակաց) արուեստագիտաց սերունդը
բարյունին սպառած էր, Աստուած ամենաբարին
զգեց զշիմապուէ, որ առաջնին եղաւ Նկարչու-
թեան արուեստին վերածնող; Բայց Վազառին
այս պատմութիւնն որ ներշնչուած է Կարգնամալէ
- Պոթթառոփի այդ մասին գրուածներու ընթեր-
ցումէն, սխսի կը գտնին և անցի, և Վահաւու-
ց առաջ Պատմու եւ այլք: Եւ արդարաբեր, իշխամուէ
գտն քր ծնած, ու իւր Փիղացիք բաւական առեւն
ի վեր Նկարչութեան դպրու մը բացան էին եւ
ուր դասախոսել կու ասյին արեւելքէն քերել
արուած, ոյն մարդեսներու:

Ես աչքն տեսայ Փիզայի Հրաշակառոց
մայր Խեցեգոռն՝ մէջ շատ մը Հին Նկարներ

8. Պատմելիք թու բնագագի առաջնի նպակագույն մեջ է առաջարկ է առ մեծ տաճարը:

երկոտասաներորդ դարեւն մացած, ուր արդար
ուն բաղդատամամբ բռն իրեւզանդականներու՝ մի
անիմնինք գերապանցութիւն եւ կատարիւլութիւն
կը տեսնուի՝ չնինի մերկ մասանց չորսքէն, լինի
եւ զգեստուց ծաշչակոր հանգերձաւորման մէջ։
Կարդինալ Պոթետափ եւ իւր հետեւորդ
Վազառի իրաւունք պիտի ունենային եթէ միայն
ըստին թէ Զիմապուէ այն նկարին է որ մեծա-
պէս անկախացցց Նիկարութեան արուեստու տա-
լով նման ուրօյն Հորդանին մը առանձնայատուկ
ուղղութիւն եւ ուշ ըսկել թէ տամանակակից
Նիկարութիւնն նաև ստեղծեց բորբոքին ի գցյու։
Եւ ինդիրոց պարու է յոյժ, վան զի Հիմապուէն
առաջ 1200ին տաւաշին տարբներէն սկսած ի-
րենց գործերով ծանօթ են վ Ընթուռաւ, Աւես-
նէ (Պրոտիացին), Կուիտո-՛ Ընթիպիսիմ, մահա-
նուաննեալն (Ունացի), Պէսլինկիւսի (Սուգացի),
պառթօօմէօ (Ֆիօրենցացին)¹, որու գործերէն
մին աւետման, մի նկար ցարդ մէծ ինամով
պահուած է Ֆիօրենցայի Շիքսա դ' Տերին² (Ճա-
ռայլց Կերելցուց) մէջ։ Դարձեալ Մատկուի-
թօնէ (Առեցցօցին) ուրօնն համար այդ թիւն
վազառի կը պատասի թէ առաջին հնարյան ե-
ղած է նկարց կտաւին, Զիմապուէն առաջ
(1240, Թուական ծննդէն Հիմապուէ) ապրած
են, եւ անանկ նկարներ Շուղացած են որ ակ-
ներեւ Կերպավ կը ցուցցնեն իրազամանալ սկսած
եւ որոշ ուղղութեամբ մը շնչուած իրազաման
վերածնող արուեստին զ երապանցութիւնն հան-
գէւ արեւելքէն եկամուտ ընկանդական նկար-
չութեան արդեւանց։

Երբ որ արուեստը ասանկ մի անհամ ա-
հաջդիմական շարժման մէջ էր, չև նոցած ի-
տալական երկրին ամեն կողմ սիրող անվերջ
խռովութեանց՝ պյու աշխարհքի իրերէն չառ
չառնող արուեստագէտք, մանաւոնդ նկարիչք
սկսան իրենց մէջ համարիցից ընկերութիւններ
կազմել եւ զինքնաման Ս. Պ. Ա. կամ աւետառնախից
պաշտաման հետեան ասակ գնել: Այդ ընկերակ-
ցութեանց կամագարական ցարդ կը դժունին ա-
միսահիմն 1340էն պահած կարծեմ, Գիօրգին-
այի, Տիւլինի, Քատիկինու և՛ իսականին այլ
մէջ ոտառասա մասենացարաններու մէ՞:

Այս ընկերակցութիւններու պառանձ ան-
չափ եւ անկշիռ եղած է: Այս գոլու դիմու-
ալին, հանձնարենքը ընդ միմանս չիման մէջ

ՀԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ԽԵՂԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ ՄԱԿՐԻ ԻՐԵԼԻ ՀԱՅ

զի՞ն կը ծառաօթացենք։ Ա Աշտարակեմ մը կը պահուի քէ Ա. Պուկաս
առաջարկադիր Նիմարդի և Եղիշի, այս մասին ուրիշ տեղ՝ մը
արքի պիտի ունենամ խօսկը։

դրուելն եւ երեւակյալ թեանց հաղորդակցութեանէն առաջ եկան Անտոքա տի Լիբրոֆ, Սիմոնէ տի Մարթինօ (ըստ ուսուցիչների Ամենայն Մշկմի) Կատարի Անձնէրի Թատարութիւն Օսքանիայի պէտական գործադրութեան որոնք մեջ հիմքինուն (1276—1336) յետոյ ճնան, ծաղկեցն եւ ծաղկեցն Ավագութեան արևետութեան:

卷之三

Digitized by srujanika@gmail.com

ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՅԻ

($\hat{f}_n = p_n - \frac{1}{n} \ln(1 + R_n) - \frac{1}{n}$)

Արդի ժամանակին ամենայն ուրեմն պէս պէս գլուխ գրեթե լու։ Հոգացած տպարաններ կան, որոնք այնպիսի գեղեցկատիպ գործեր յառաջ կը բերեն, որովք անմիտ յաճախորդներ կը լաշին։ Եւ այն օրըստորէ ի հրապարակին երեցած միցակցութիւններ (concurrente) չեն թողար որ նորէն յանկատեթիւն իշխան տպարան թիւնը՝ գեղարուսակաց այն ակնաղդեքի բայց այս օրս տպարան մը զնացան եւ բազմաթիւ գրեթե լուս յարդարեւա տպարան մը մեծամեծ գումաններ կ'արժէ։ Վասն զի՞ տպարանատէր մ'եթէ չուզեր ամենորեայ մրցութեանց առ եւ աւար ըլլալ հարկ է որ շատ մ'ընտրեալ գեղեցիաձեւ եւ նոր նշանագրաց մթերք մը համբարէ։ Հարկ է որ՝ սովորական նշանագրերէն զատ՝ մեծածիւ եւ ճաշկաւոր զարդագրեր, զարդեր եւ նկարներ անենայ, որովհետեւ ասոնցնով միայն կարելի է այսորուան որ յաճախորդաց եւ հակառակորդաց աշուլները շլաշըննել։ Բայց այս ամենայն կրնակը լսել որ գիրին են, բայց նիդիրը մամլոց եւ մանաւանդ արագ ատիք մամլըն փառէ, առանց որոյ գրեթէ երկարատեւ շցոյթին չունի տպարան մը։ Այս մեքենայից վրայ՝ պրոց արդի ժամանակ տպարան թիւն արուեստն էակ պէս կերպարանափոխ են ըրած, ընդարձակ կը խօսնէք յետոյ։

Տպարանն իւր գրոց պաշարը կ'առնու քրտ-
յալդանն, զրո գրեթէ միշտ կ'ունենան նշանաւ-
որ տպարանիք։ Գրածութանին մեջ զինաւոր
գործովն է հաւատող կամ Հայոց նշանագրաց
փորարիչը (graveur poïncos), որ քաջ գրա-
նկարիչ եւ մահմագայն բար կարելցին նոր եւ
աշակաւոր գրեր հնարել քիտնակ։ Գրածութանին
իւրաքանչիւր իշխոց պատճեն կը փորէ կտոր մի-
մասող գլխան վրայ մարդութանիւր եւ Հայոց
կառակ գրիւր որով յառաջ կու գայ ուռն նիւի-
կամ Հայոց նշանագրը (poïncos), որ բարակ պահանձ

թերթէ մէջ միսլը՝ կը ծնանի Մոց (matrix) նշանագրից՝ խոր եւ ուղիղ գրիկաք: Այս մայր նշանագրիը ձևագրորդ յն յատակը կը հաստատուի եւ Նշանագրերուն ձուլման ձեւը կը կազմէ: Հուշուբեկնեն, որ ձախ ձեռքով անդեղէ (գոյմի) մը կը բռնուի, շարժական մասեր գւնի, որոնք մայր նշանագրաց վրայ որոշ ընդարձակութեամբ ողջաճիր եւ քառակուր խորովակներ կը կազմեն: այս խորովակներուն մէջ կը ձեւանայ եւ կ'որոշուի նշանագրաց թերկանթեիւնը, կարծութիւնը, թաձրութիւնն եւ նրբութիւնը, որ եւ բոպական լիցուաւ ըստը կ'անուանուի: Գրամառը կը կամսոյի մը մէջ կը Տալցցնէ մտալը, որ քաղաքուած է 70 մաս կապարէ եւ 30 մաս ծարրաքարէ (antimone). այս վերջինս կը խստացնէ եւ կը պնդէ զիսպարը, որ առանձին շատ թույ եւ փափուէ է:

Նրկամբեայ փոքրիկ գդալով մը գրածջըր
զմետաղը կաղապարի մէջ կը լեցնէ, զո՞յ կը
շարժէ՛ օրգէս զի մտաղը կաղապարի յառափն
հաստագուած մայր նշանագրոյն ամէն մասնացը
մէջ թափանցէ, եւ վերըն գործին ճշկելով կը
բանայ եւ յորմէ արդէն ասուած եւ պազ նշա-
նագիրն արտաք կը նետուի: Գրածոյ մը ըստ
պարագային կրնայ 3000—5000 նշանագիրն
ձուլել, եթէ՛ տապարան մը կինդմար մը դիր ձու-
լը ամանէն, ամէն դրի հաւասար քազմութեամբ
չի ձուլըր. վասն զի փոքրառութեամբ հաստա-
տառ Ձուլիւթէ (գերմ. Gieszettel) կը ցուր-
ցնէ ո՞ր զզը օրինակ եթէ՛ 4000 = ձուլըլ պէտք
է՛ 40 զի բաւական է. որովհետեւ պյու եւ ֆէ
հաւասարապէս ցեն գործածուիր: Այս համեմա-
տութիւնը կը պահանջ նաև միւ ամէն գրեթուն
մէջ՝ ըստ յամախ կամ ցանցառ գործածու-
թեանը: Գիր ձուլելէն ետքը՝ քարի մը վայ եր-
կու կողմն կողըրկեն եւ կը յլցնէն, որուն համար
կայ նաեւ մեքենայ մը ալ եւ վերջապէս գոր-
ծուով մը բարձրութեան ու թերթանիշը (signa-
ture) կ'որոշն եւ լերըն ժամանակներա այս գոր-
ծի համար կերենայ մը հնարեցն, որ երեքս
միկ եւ չըղբեկապնիկ արագութեամն կը գործէ:
այս մեքենան ձեռնակալ մէխոնով մը շարժման
մէջ կը զրուի, եւ ամէն մէկ շօդման մէյ մէկ
նշանագիր ռուրդ կը նետէ:

Այսպահի բաւական համբելով՝ ելքներ գրածուարանէն եւ մանենք ընդարձակ տպարան մը եւ դիտենք թէ մենակն մարդկանց մը մայնին դորունեւոթիւն եւ մալոյց անդադար շարժումներն իրարու համընթաց կը գործեն այսպիսի վաստակակից գործեր, որոնք ստուգի